

Lata dwudzieste, lata trzydzieste

Już po raz trzeci w Muzeum Miejskim odbędzie się Tyskie Sympozjum Historyczne. W tym roku będzie to okazja, by przyrzeć się międzywojennej historii naszego miasta i poznać życie codzienne mieszkańców w przededniu nadania Tychom praw gminy miejskiej.

Lokalna historia coraz bardziej interesuje tyszan, czego dowodem jest m.in. powodzenie jakim cieszą się wykłady i sympozja historyczne organizowane przez Muzeum Miejskie. – Blisko cztery lata temu, gdy powołana została Rada Muzeum, od razu rozpoczęły się dyskusje na temat konieczności prowadzenia badań nad historią Tychów, pełną białych plam – mówi Maria Lipok-Bierwiaczonok, dyrektor Muzeum. – A przecież są dostępne bogate archiwa, które jeszcze nie zostały wykorzystane. Chcielibyśmy zachęcić młodych historyków, piszących prace magisterskie oraz doktorantów, do podjęcia tej tematyki. Zapadła więc decyzja o organizacji sympozjów historycznych oraz o zainaugurowaniu serii

wydawniczej „Tyskie Zeszyty Historyczne”, skorelowanej z sympozjami.

Pierwsze Tyskie Sympozjum Historyczne odbyło się w listopadzie 2007 roku, w ramach Tyskiego Roku Historycznego. Od tamtego czasu możemy przyglądać się nieznanym wcześniej lub zapomnianym kartom naszej lokalnej przeszłości.

Parafia skarbnicą historii

Tematyka sympozjum związana jest z obchodami jubileuszu 75-lecia nadania Tychom praw gminy miejskiej, co miało miejsce w 1934 roku. – Chcemy pokazać jak żyło się tutaj w tym okresie, gdy Tychy były pomiędzy miastem a wsią – mówi Maria Lipok-Bierwiaczonok. – Poprzez dane z ksiąg metrykalnych będę się starał wykazać, jak zmieniały się zawody tujejszych mieszkańców – mówi Wojciech Schäffer, jeden z tegorocznych prelegentów. – Jak ubywało rolniczych i rzemieślniczych profesji, a przybierało górników i hutników. W pewnym momencie zaczął dominować prze-

W czasie ubiegłorocznego seminarium prelekcję wygłosił m.in. Piotr Adamczyk.

mysl i charakter Tychów rzeczywiście zmienił się z gminy wiejskiej na miejską. Wojciech Schäffer, który obronił pracę doktorską dotyczącą ludności tyskiej parafii św. Marii Magdaleny w latach 1677-1800, jest obecnie kustoszem Archiwum Archidiecezjalnego w Katowicach. W swojej pracy czerpie z bezcennego źródła informacji o życiu dawnych tyszan, jakim są księgi i metryki parafialne.

Jak Tychy stały się miastem

Tegoroczne Sympozjum jest pierwszym, którego tematyka zamyka się w tak wąskich i określonych ramach czasowych. Poprzednie edycje ukazywały nam dzieje miasta w dużym przekroju historycznym; pierwsze Sympozjum odbyło się pod hasłem „Tyskie miejsca pamięci historycznej”. Kolejne, w 2008 roku, było poświęcone dziejom wojskowości oraz udziałowi tyszan w konfliktach zbrojnych w ostatnich dwóch stuleciach. Tematyka odczytów sięgała od wczesnośredniowiecznej osady w Cielmicach po działalność SB, od wojen napoleońskich po II wojnę światową.

Tematyka tegorocznego Sympozjum dotyczy dwudziestolecia

międzywojennego i ma zobrazować dokonujący się w tym czasie proces przemiany gminy wiejskiej w miejską. Tym razem przyjrzymy się przełomowemu momentowi w dziejach miasta, gdy w ciągu jednego pokolenia dokonały się wielkie przemiany polityczne i gospodarcze. Po kilku wiekach dominacji niemieckiej, nastąpiło przyłączenie znacznej części Górnego Śląska w granice Rzeczypospolitej. W polskie ręce przeszły kopalnie i huty, a Tychy stawały się miastem.

Uczestnicy III Tyskiego Sympozjum Historycznego będą mieli okazję przyrzeć się temu miastu wsi lat dwudziestych i trzydziestych w wielu kontekstach. Od ustroju gminy i działających w niej organizacji społecznych, poprzez szkolnictwo, pracę, aż po kulturę, czas wolny i obyczaje ówczesnych obywateli. W charakterze referentów wystąpią osoby związane m.in. z Instytutem Historii Uniwersytetu Śląskiego, Archiwum Archidiecezjalnym oraz Archiwum Państwowym w Katowicach. Nie będzie to wyłącznie lekcja naszej lokalnej historii, ale także wskazówka dla każdego pasjonata historii jakich informacji może poszukiwać w powyższych instytucjach.

SYLWIA ZAWADZKA

III Tyskie Sympozjum Historyczne:

„Tychy w latach międzywojennych”: 17 listopada 2009 o godz. 13.00

Program:

Część I, godz. 13.00-14.30

1. Prof. dr hab. Ryszard Kaczmarek: Rok 1934 w Tychach (uwagi o ustroju gminy).
  2. Michał Szykiewicz: Organizacje społeczne w Tychach w okresie międzywojennym.
  3. Maria Lipok-Bierwiaczonok: Obyczaje – między miastem i wsią.
  4. Agnieszka Ociepa: Szkolnictwo powszechne w Tychach w latach 1922-1939.
- Ok. godz. 14.30 – przerwa

Część II, ok. godz. 14.45-16.30

5. Łucja Staniczek: Lektury tyszan.

6. Elżbieta Matuszek, Piotr Matuszek: Zasób Archiwum Państwowego w Katowicach jako baza do badań dziejów Tychów w latach 1922-1939.

7. Wojciech Schäffer: Kościół, duchowni, parafia i wierni z Tychów w świetle metryk, dokumentów i akt z zasobu Archiwum Archidiecezjalnego w Katowicach.

Temat specjalny: Aleksandra Barwicka: Szwedzi na ziemi pszczyńskiej w dobie wojny trzydziestoletniej.

TERMOMODERNIZACJA I REMONT BUDYNKÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Tychy realizują bliźniaczy projekt

Tychy, Czeladź, Siemianowice Śląskie i Piaskary Śląskie otrzymały dotację unijną na termomodernizację i remont wybranych budynków użyteczności publicznej znajdujących się na terenie tych gmin. Dotacja ta została przyznana w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego (działanie 5.2 RPO WSL „Czyste powietrze i odnawialne źródła energii”) dla miast należących do Subregionu Centralnego naszego województwa. W Tychach projektem objęto Zespół Szkół nr 4 przy al. Bielskiej.

Pieniądze na projekty w ramach subregionów, dzięki porozumieniu z 2007 roku z Zarządem Województwa, są przyznawane samorządom poza

konkursem. Projekty te są realizowane od początku w partnerstwie i mają „bliźniacze” założenia oraz cele. W projekcie pod zbiorczym tytułem „Niskoenergetyczne budynki użyteczności publicznej”, który realizujemy, chodzi o ochronę środowiska poprzez obniżanie niskiej emisji i oszczędzanie energii – wyjaśnia Liliana Bielas-Kostyra z Wydziału Rozwoju Miasta i Funduszy Europejskich.

Prace remontowe wykonywane są w tyskiej szkole od początku tego roku. Tak jak zakładał projekt, mają na celu ograniczenie zużycia energii cieplnej. Do końca br. ocieplone zostaną ściany i dach, wymienione okna, drzwi, zmodernizowana instalacja c.o. i wentylacyjna. Na dachu zostaną zamontowane kolektory słoneczne, które będą podgrzewać wodę.

– Prac jest wiele, bo szkołę wybudowano w latach 70. i nie przeszła jeszcze aż tak kompleksowej modernizacji. Dlatego przy okazji realizacji projektu wyremontowano cały obiekt. Wymieniono m.in. posadzki, kanalizację sanitarną i technologiczną, instalację ciepłej i zimnej wody, a instalację przeciwpożarową dostosowano do obowiązujących wymogów. Ponadto budynek dostosowano dla potrzeb osób niepełnosprawnych – wymienia Liliana Bielas-Kostyra.

Dzięki realizacji projektu „Niskoenergetyczne budynki użyteczności publicznej – Tychy” znaczącej poprawie ulegną parametry cieplne budynków Zespołu Szkół nr 4 w Tychach, zmniejszy się zużycie energii, a tym samym emisja wytwarzanych przez to pyłów i gazów. MW

75 NASZE TYCHY 75 LAT

Kto zostanie Tyskim Talentem?

Nagrody pieniężne, blask fleszy, światła reflektorów, sława! To wszystko już niedługo czeka na śmiałków, którzy odważą się wziąć udział w konkursie „Tyskie Talenty”.

W rolę Wojewódzkiego, Chylińskiego i Foremniaka, bardzo wymagającego jury, wczują się w Tychach: Wojciech Wieczorek, dyrektor Miejskiego Centrum Kultury; Wojciech Harmanśa, muzyk i wokalista, związany z zespołem szantowym Prawdziwe Perty; Adam Saczka, muzyk, wokalista i aktor, związany m.in. z zespołem szantowym Prawdziwe Perty, założyciel chóru gospel God's Property oraz Iwona Ciepał z Wydziału Informacji, Promocji i Współpracy z Zagranicą UM Tychy.

Przesłuchania otwarte dla publiczności odbędą się w Teatrze Małym w Tychach, 4 listopada 2009 w godz. od 10.00 do 18.00.

Kto zgłosił się do konkursu?

W kategorii: wokalnoinstrumentalnej – siedem zespołów, jeden duet, dwóch solistów; wokalnej – dziewięć osób, w tym dwóch panów i siedem pań; tanecznej – dwa zespoły; inne talenty – dwa duety – niespodzianka.

Jak mówi Wojciech Wieczorek, dyrektor Miejskiego Centrum Kultury, organizator konkursu, najlepsi artyści otrzymają nagrody pieniężne i będą mieli możliwość wystąpienia na uroczystej Sejsji Rady Miasta kończącej obchody jubileuszu 75-lecia nadania Tychom praw gminy miejskiej, która odbędzie się w Teatrze Małym 10 grudnia 2009 roku.

Do konkursu mogły zgłaszać się osoby mieszkające lub pracujące w Tychach. W przypadku zespołów co najmniej połowa jego członków musiała być z Tychów.

Ciekawe zakątki

27 października w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Tychach filia nr 5, rozdano nagrody młodym utalentowanym twórcom – plastykom, którzy wzięli udział w konkursie plastycznym „Tychy – ciekawe zakątki”. Na konkurs wpłynęło wiele prac, jednak jury postanowiło nagrodzić i wyróżnić 10 z nich. Nagrodzeni to:

– w grupie wiekowej klasy I-III – Semko Stachura z kl. III SP 7 (I miejsce), Szymon Polczyk z kl. III SP 22 (II miejsce), Oliwia Słotina z kl. III SP 22 (III miejsce);
– w grupie wiekowej klasy IV-VI – Magdalena Gołosz z kl. V z SP 11 (I miejsce), Aleksandra Ladowska z kl. V z SP 3 (II miejsce), Sandra Chodun z kl. V z SP 11 (III miejsce).

Wyróżniono: Sylwii Mann z kl. I z SP 40, Piotra Ignacego z kl. II z SP 22, Weronikę Kaltenberg z kl. V z SP 3 oraz Wojciecha Patolę z Gimnazjum nr 8.

Wszystkim utalentowanym gratulujemy wygranych i życzymy kolejnych sukcesów artystycznych. Oba konkursy ogłoszono w ramach jubileuszu 75-lecia nadania Tychom praw gminy miejskiej. MW

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Śląskie.
Pozytywna energia

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

